

širjenje predstavlja po avtorici vardarsko-moravska dolina, od koder prihajajo vse predzgodovinske kulture v Panonsko nižino. Glavni ključ naj bi predstavljal beograjski bazen in to Starčevo—Vinča; od tam naj bi se te kulture, prerrojene, radialno širile na vse strani. Z oddaljevanjem od svojega zadnjega centra se pa menjajo (osirote), pod vplivom časovnega intervala in pa pod vplivom novih geografskih momentov. Avtorica skuša izločiti vse, kar je prerodilo te kulture na poti od njihovega novega centra do kraja njihovega sekundarnega razvoja, da bi tako dobila povezavo z izhodiščnimi kulturami. Ona sklepa, da se pôzna stopnja vinčanske kulture širi celo proti ligurskim jamam, medtem ko se bogati donavski tok badenskega tipa očrtuje v kulturi Pollade kot postranski in že osirotel. Ravno tako sklepa, da je statueta iz Lazia analogna statuetam iz Ripča, itd. Iz vsega je moči sklepati, da ima avtorica kulture Italije za odsev balkanskih kultur. Avtorica je v svoji razpravi uporabila izredno veliko število risb in fotografij našega materiala, s katerimi je skušala potrditi svoje domneve. Priznati moramo, da je izčrpala vso našo domačo literaturo, na katero se tudi stalno sklicuje. Ne glede na njene domneve, ki imajo dokaj pozitivnih momentov, ji moramo biti hvaležni, da se ni ustavila le ob posameznih razpravah in člankih, ki bi ji govorili v prid, temveč da je upoštevala vse, kar ji je bilo dosegljivo. Avtorica tudi podčrtava, da je ta njena razprava nadaljevanje njenih del »Iberia e Italia antes de los Romanos« in »Il Mediterraneo, l'Europa, l'Italia nella Preistoria«.

Paola Korošec

Draga Arandjelović-Garašanin: Starčevačka kultura, Univerza v Ljubljani, Arheološki seminar, Ljubljana 1954, 167 strani, 17 tabel med njimi 6 barvanih, 11 slik v tekstu, 1 karta najdišč in francoski povzetek.

Kot četrta disertacija je v Arheološkem seminarju Univerze v Ljubljani izšla razprava Drage Arandjelović-Garašanin »Starčevačka kultura«. Razprava je pomembna predvsem zato, ker je z delom avtorice podana nova slika dela na področju predzgodovine Jugoslavije in sicer iz starejše neolitske dobe. Kot temelj svoji razpravi in svojim raziskovanjem je avtorica vzela že 1932. leta odkopano gradivo v Starčevu, ki pa doslej ni bilo ne objavljeno ne raziskano. Na to svojo raziskavo pa navezuje še celo področje, ki ga je zavzemala ta kulturna skupina.

Avtorica deli svojo razpravo na več glavnih problemov. Prvi se tiče naselbine in grobov. V okviru tega posebej obravnava naselbino, posebej stanovanja in posebej grobove ter način pokopavanja. Temu odstavku tudi dodaja najdišča starčevačke kulture. Drugi problemi so razni izdelki. Tukaj obravnava posamezne skupine posamično, tako orodje, potem plastiko ter keramiko, ki jo deli glede na tehnično izdelavo na grobo, finejšo in slikano. Tretji problem je kronologija, četrti pa, s čim se je ukvarjalo prebivalstvo te kulturne skupine.

Kakor vidimo po razpravi in po podanem gradivu, so se prebivalci ukvarjali predvsem z lovom in ribolovom, vendar pa sta imela precejšen pomen tudi primitivno poljedelstvo in živinoreja. Prebivalci so pa v stanovanjskih jamah po načinu, ki je karakterističen za starejši neolitik.

Med izdelki, ki so že na visoki stopnji tehničnega izdelovanja, je karakteristična posebno slikana keramika. Pri tem so ohranjeni fragmenti z bi- in polihromijo; uporabljali so belo in črno barvo, osnovna je pa po navadi rdeča. Ornamenti so pravočrtni in krivočrtni. Z obširno analizo, ki jo je podala avtorica, smo tako dobili dokaj jasno sliko o slikani keramiki najstarejših neolitičnih faz v Jugoslaviji, ki se dajo povezati z raznimi pokrajinami izven Jugoslavije.

Posebno poglavje obsega tipološka obdelava raznih keramičnih oblik, ki so izredno pisane. Posebno pomembno pa je, da je avtorica tu podala tudi celotno sliko materiala, razdeljenega po posameznih kulturnih jamah. Tako bomo lahko s časom dobili tudi neko sliko o nastajanju posameznih takšnih objektov.

Tatjana Bregant

Forschungen in Lauriacum, Bd.I. Linz 1953. 80 str., tabel XXXV in 7 prilog.

Raziskovanja v Lauriacu (Lorch) so v prvi vrsti arheološkega značaja, služijo pa za to, da izpopolnjujejo zgodovinske podatke o antičnem Lauriacu.